

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENE PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivaličke naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

PROSPERITETA IN DELAVSKI BOJI

Vseprošno govore o veliki ameriški prosperiteti, toda delavski boji, ki se pojavljajo v najrazličnejših obrtih in industrijah, pričajo, da mora biti s to opevano prosperiteto nekaj narobe.

Delavec ti ne bo brez vzroka zaštrajkal. Imeti mora dosti vzroka in povoda. Družinski oče ne bo kar tjavendan nasedel vzpodbunih besedam delavskega agitatorja. Desetkrat prej bo premislil, predno bo za par mesecev ali tednov opustil zaslužek.

Agitacija je sicer mogoča sila, toda sama agitacija ne more povzročiti štrajka. Bojaželnost in nezadovoljnost sta njeni poglavitni spremljevalki.

Kjer vlada nezadovoljnost, kjer so nizke plače, slabi delovni pogoji, predolge delovne ure in prisilne odredbe, se pojavi kriza. Kriza pa prisili stotere in tisočere, da odložijo orodje ter zaštrajkajo.

V Passaicu in premogovni industriji so se neizvežbani delavci dolgo časa borili za boljše plače in boljše pogoje. Izbruhnila je stavka v krznarski obrti, zaštrajkali so uslužbenci železnice, peki itd.

Vsi ti so imeli le malo dobička od proslavljene ameriške prosperitete.

Z \$20, \$25 ali \$30 dolarji na teden si človek lahko le najpotrebnejše privoščiti. Kdor ima pa veliko družino, mora dati skoro polovico zaslužka za stanovanje. V Parizu je pred kratkim zatrjeval neki Amerikaneec, da trpi Amerika vsled prevelike prosperitete.

Ne Amerika, pač pa ameriški delavec trpi vsled nje.

Moderne produkcijske metode so proizvajalno moč delavcev stokratno povečale, kljub temu imata pa delavec in njegova družina le malo dobička od povečane prosperitete.

Na eni strani grozna zapravljenost in zločinsko trošenje bogatašev, na drugi strani skrb za vsakdanji kruh v delavskih družinah.

V modernem življenju, ki ga znači strahovito povečana produktivnost, se še bolj opaža razloček med bogatašem in delavcem.

Bogatin najbrž ne ve, kako se ubiva in životari revež.

Nasprotno pa revež predobro pozna izobilje, v katerem se valja izvoljenci.

Vsled tega mu ni zameriti, če se je naveličal pobirati drobtine, ki padajo z njihovih miz.

Dopis.

Wauwatosa, Wis.

Conjeni g. urednik: — Pošiljam vam naročnino za pol leta, kajti list Glas Naroda mi še vedno jako ugaja in prebiram ga že blizu dvajset let. Pustiti ga ne morem in nočem; čeprav mu gotovi ljudje pravijo, da je liberalni list. Potem Glas Naroda in tvrdijo, da je še bolj liberalen in da je še bolj liberalen, kar mi je všeč. Na 4. julija smo se prav dobro imeli; jaz sem bil na posidnecah za dva tedna v Granville, Ohio. Tam sem čistoje obiral.

Tukaj se dela s polno paro, samo plača je bolj pičla. To je pa največji vzrok zato, ker delavec dela za vsako plačo, samo da delo dobi. Toda taka je pač naša usoda, da moramo vsi trpeti in čakati boljših razmer. Na 4. julija smo se prav dobro imeli; jaz sem bil na posidnecah za dva tedna v Granville, Ohio. Tam sem čistoje obiral.

Previdnost pri kupovanju zemljišč.

Med mnogimi čudnimi pravnimi, ki jih dobivajo naša zastopstva v tej deželi, je ena najbolj pogostih ta, da bi ta ali oni konzulat prodal prosljevo zemljišče, katerega prosljeec sam ni mogel prodati. Skoraj neverjetno je, koliko naših ljudi se da prevartiti, da vložijo svoje težko prislužene prihranke v "real estate" za "investicijo". Skoraj redno se izkazuje, da tako zemljišče ni vredno niti desetine tiste cene, ki je bila plačana; da bi se moglo prodati s profitom, je popolnoma izključeno, ker se navadno sploh ne more prodati.

Na nekatere metode goljufivih agentov smo že opozarjali. Ali teh metod je toliko, da jih ni mogoče vseh opisati. Ena, kateri naši ljudje pogosto nasledajo, je sledeča: Agent ima izvelecke, navidezno iz časopisov, v katerih se pripoveduje, da namerava kakšno veliko podjetje, Ford, United States Steel, Standard Oil ali podobno, zidati veliko tovarno ali kaj podobnega v kraju, kjer agent prodaja zemljišča. Kadar bo nova tovarna dograjena ali izrtan nov vrelec ali izrabljena vodna sila,

tedaj bodo cene zemljišč v tem kraju čez noč poskočile, in agent je tak patriot, da privoščil le svojim rojakom velike profite, ki jih bodo lahko pospravljali, kadar zraste novo mesto v puščavi. Ljudje verjamejo, kupujejo, in prepozno spoznajo, da so bili oiganjeni. Menda se noben naš delavec v tej deželi ni obogatel s spekulacijo z zemljišči; svoje prihranke je pa na ta način že mnogo njih izgubilo. Če želi kdo kupiti stavbišče in zidati svojo hišo, je to povsem druga reč; in še tedaj je priporočljivo, če ni vse popolnoma jasno, da se kupec obrne na kakšno zanesljivo banko ali na znanega pravnika za svet, preden sklene kupčijo. Desetkrat več previdnosti je pa treba, če se kupuje zemlja v druge namene, zlasti še, če v kraju kupec ne živi in ki je nemara tudi preveč oddaljen, da bi se človek sam šel prepričati. Starejši naselenci se bodo še spominjali na "lote", ki so bile enkrat v morju ali pa v mičignem jezru. Take in podobne kupčije se še vedno vrše in skrajna previdnost je potrebna slej ko prej.

Novice iz Jugoslavije

Zanimiv zapuščinski spor v Zagrebu.

Nedavno umrl je veletrgovec Jurij Rudović je napravil pred svojo smrtjo zelo zanimiv testament. Svojo štirimadropsno palačo, v kateri se nahaja znana "Kazališna kavarna" je zapustil zagrebški mestni občini ter je določil, da se ima porabiti polovica dohodkov, ki jih daje zgradba, za lečenje siromašnih zagrebških trgovcev, ki bolujejo na tuberkulozi, druga polovica pa naj se porabi za olepšanje Zagreba.

Hišo cenijo strokovnjaki na 4 milijone dinarjev vrednosti, delodki pa bi znašali letno nad pol milijona dinarjev. Vendar pa se mestna občina upira sprejeti to zapuščino, ker je pokojnik v svoji oporoki določil, da mora mestna občina po smrti njegovih otrov in sester, katerih je pet, voliti njihovim potomcem po milijona dinarjev. Mestni odbor je izračunal, da je ta predlog nesprejemljiv, kajti v 30 letih bi se utegnil dinar tako hčvrstiti, da bi vsa zapuščina skupaj ne bila vredna več, nego pol milijona dinarjev, preračunanih po dnevnem kursu v švicarske franke, s čimer bi bila ta zadeva spravljena s sveta. Bratje in sestre pa se niso s tem predlogom solidarizirali in tako preti sedaj nevarnost, da Zagreb sploh pride ob ta dragoceni legat.

Radi tega se pojavljajo v zagrebški javnosti predlogi, naj bi zagrebško mesto nalozilo kot poseben fond v zagrebško mestno hranilnico 20,000 Din. Katera svota bi se po dvajsetih letih z obrestmi pred zvišala na pol milijona dinarjev kapitala. Če bo ta predlog prodir, še ni gotovo, kajti opozicija proti njemu je precej močna. Zanimivo pa je dejstvo samo na sebi, da se občinski svetlani zapuščine, za katero bi kakšno drugo mesto naravnost obli zalo prste.

Pokušen samomor v Subotici

V subotičkem hotelu Beograd sin je hotel vzeti življenje Madžar Aleksander Brand, ki si je razrezal vrat in prsa ter se poleg tega še zastrupil. Mož pa se je ustrašil v zadnjem trenutku smrti ter prišel klicati na pomoč ljudi, ki so prihiteli ter obvezali težko ranjenega.

V blaznosti streljal na pasante.

V Virju v Slavoniji je Martin Molvarec v blaznosti iz svojih vrat začel streljati na ljudi, ki so se mimo njegove hiše iz cerkve vračali domov. Seljaku Petru Ormanu je prestrelil obe nogi. Ljudje se se razbežali na vse strani.

Granville, La Salle in Oglesby. — Glasu Narodu pa želim obilo uspeha in mnogo naročnikov.

Joe Perle, R. 2, Main St. 53. Wauwatosa, Wis.

Kaznjenci so se vrnili iz rova.

Lačni kaznjenci so opustili boj za prostost. — Prišli so na površje iz rova v Kansasu. — Vrnili se bodo v celice, katere so tako sovražili.

LEAVENWORTH, Kans., 11. julija. — Včeraj zvečer se je udalo 372 kaznjencev Kansas State Prison, ki so se predvčeršnjem zvečer uprli, ko so bili zaposleni v nekem tukajšnjem rovu ter se zaoblikaridali s štirinajstimi stražniki na dnu rova. Prišli so na površje v majhnih skupinah, lačni in pripravljeni, da se vrnejo v jetnišnico, iz katere so skušali pobegniti.

Oblasti niso privolile v nobeno petih zahtev, katere se je telefoniralo wardenu Mackey preko dneva iz dna rova. Warden ni hotel razpravljati o zahtevah ter sporočil kaznjencem, da se lahko udajo kadar nočejo, da pa ne smejo pričakovati nikake popustljivosti.

Kaznjenci so odgovorili na to, da bodo ostali v rovu, dokler ne bo sprejel warden njihov pogojev in da se bodo medtem preživljali z mesom mul, pečenih na ražnju. V rovu je bilo trinajst mul in nekateri teh niso prišli na površje celih petinajst let.

Mackey pa se ni hotel udati ter rekel, da bodo mule kaj težka del in da bi bilo cenzij. Kupiti nadaljne mule kot pa preživljati vstajne kaznjence.

Francozi ljubijo nemško pivo.

DŽEZIN, Libanon, 8. julija. — Celo francoski vojaki v tem ozemlju, ki se nahaja pod francoskim mandatom, dajejo prednost nemškemu pivu pred francoskim proizvodom.

Neka ameriška družba je dospela pred par dnevi semkaj v avtomobilu ter poiskala okrepčila v neki kavarni. Amerikanci so zahtevali pivo ter so bili presenečeni, ko jih je gostilničar postregel z nemškim pivom.

— Ali nimate francoskega piva? — je vprašal nekdo.

— Ne, — se je glasil odgovor, — to pivo prinesejo semkaj z mulami iz Beirut ter je iz neke tamonjke zaloga nemškega pivovarja. Francozi častniki so naši najboljši ojemalci ter imajo rajše nemško pivo kot pa francosko. — In kar se tiče nas domačinov, — je dostavil šepetaje, — ljubimo francosko pivo prav tako malo kot francoski mandat.

Da Costa strmoglavljen.

LIZBONA, Portugalska, 9. jul. Generala da Costa, ki je se pred kratkim proklamiral diktatorjem Portugalske, je danes strmoglavil general Carmona. Slednji je takoj odpoklical portugalske poslanke iz Pariza, Haaga, Madrida in Vatikana.

UGODNA PRILIKA in DOVOLJ ČASA

POSLUŽITE SE JE.

Za vse zneske, ki jih prejmemo kot vlogo na "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" do

13. julija,

plačamo po 4% obresti že od

1. julija.

nato se pa vloge zopet prično obrestovati s prvim vsakega meseca.

Ako se nimate naše vložne knjižice, preskrbite si jo sedaj. Vlogo lahko pričnete že s zneskom \$5.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Wilbur Instant COCOA UBES

Zakaj je bil Karol izgnan?

Romunski kralj Ferdinand pravi, da je izgnal prestolonaslednika Karola radi "ponovnih moralčnih presotopkov."

BUKAREŠTA, Romunska, 9. julija. — Resnični vzrok, radi katerega se je odpovedal princ Karol svoji pravici, da sledi na romunskem prestolu, je bil, "da je vprizoril ponovno moralne presotopke", vsled katerih je postal nesposoben, da bi kedaj vladal svojemu narodu, soglasno z njegovim očetom, kraljem Ferdinandom.

V nekem svojem pogovoru s poročevalcem Associated Press je izjavil kralj, da je sam naprosil princa Karola, naj se odpove prestolu. Čeprav je naprosil, da se ga prosti razprave glede okoliščin, odpovedi, je rekel kralj Ferdinand:

— To je dolga in mučna povest. Lahko pa vam rečem, da ni bilo za njo nikakih političnih motivov. Bilo je moje lastno dejanje, prevzeto od izvanrednega obnašanja mojega sina. Noben politični viditelj ni ni vsilil kakkega sklepa.

— Čeprav je moja akcija globoko vžalostila kraljico in mame samega sem moral storiti to v interesu dežele, naroda, vlade in krone.

— Karol je dokazal s svojimi ponovnimi prestopki, da je popolnoma nesposoben, da prevzame dolžnosti suverena. Vsled tega sem zahteval njegovo odpoved. Ničesar drugega bi ne mogel storiti.

Precej tajnosti je obdajalo doselaj resnični vzrok odpovedi princa Karola, ki se je završila decembra meseca. Čeprav je bilo znano, da so igrali njegove ljubzenske atere veliko vlogo v njegovih težkočah s stariši in romunsko vlado, se je vendar navajalo kot vzrok politične komplikacije, a te teorije ni bilo mogoče potrditi.

Princ Karol se je poročil leta 1913 z gospodinjo Zizi Lambrino, hčerko nekega romunskega profesorja. Bil je aretiran in zaprt kljub njegovi prošnji, naj se mu dovoli, da se odpove prestolu in živi mirno s svojo morganatično ženo.

Korčeno pa je privolil v ločitev zakona in leta 1921 se je poročil z grško princesinjo Heleno. Ta zakon pa ni bil srečen in neuprstan so krožile govorice o eskapadah prestolonaslednika.

Največjo pozornost je vzbudila afera z madamo Lupescu obnem: z njegovo dramatično odpovedjo, objavljeno dne 31. decembra 1925. Zadnja poročila so se glasila, da sta si kupila madama Lupescu in Karol vilo v bližini Pariza.

Pred kratkim je bil Karol izbrisan iz kraljevske civilne listine romunske vlade. Njegovi privatni dohodki znašajo baje nekako trideset tisoč dolarjev na leto in upati je, da ne bo s to svoto umrl od glada.

Korfanty ranjen.

VARŠAVA, Poljska, 9. julija. Pri Rogovu se je pripetila velika železniška nesreča. Ko sta treli skupaj dva brzovlaka. Dve osebi bili smrtni, osemnajst pa ranjenih. Med ranjenimi je tudi znani poljski poslanec Korfanty.

Peter Zgaga

V Ljubljani otvarjajo ameriške bare. Zadnji čas so otvorili dve novi. Kot mi poročajo prijatelji, so na barah vse dobroto narazpolago, samo presneto drage so. Baš tako kot v Ameriki. Z edino razliko mogoče, da pri ameriških barah ni napredaj nobenih dovtov.

Naši rojaki so jako originalni. Te dni sem srečal enega na znanosti.

— No, kako je?
— Slabo je slabo.
— Zakaj? Ali si bolan?
— Ne rečem, da sem bolan, toda nič dobro ne čutim. Ko zjutraj vstanem, mi je slabo. Slabost grem zdraviti s par požirki žganja. In ko žganje popijem, mi je zopet slabo. Popoldne in zvečer se z vinom zdravim, pa je še slabše.

V nekem ameriškem mestu se je vršila zanimiva obravnava.

Velika tvornica oblek je obtožila formana, da je kradel in prodajal suknje, lajbelec in hlače.

Državni pravdnik je imel precej dokazov, da je formen res kradel. Tatvino lajbelec in suknj je formen priznal. Tisočkrat je pa hotel prisiči, da ni nobenih hlač izmaknil. Tudi državni pravdnik mu ni mogel te tatvine dokazati. Razprava se je bila jako na široko razpredla. Končno je rekel državni pravdnik: — Gospodje porotniki! Obtoženca dolže, da je kradel suknje in lajbelec brez hlač. To blagovolite vpoštevati.

In zagovornik je dejal: — Gospodje porotniki! Obtoženca dolže, da je kradel suknje in lajbelec brez hlač. To je enostavno nemogoče, posebno ker zatrjuje gospodar, da je bila tatvina izvršena ob belem dnevu.

Velikomestna mladina je od sile. Pa tudi nekatere ženske so od sile, ker vtikajo nos v stvari, ki jih čisto nič ne brigajo.

Neka postarna ženska je videla na cesti sedem let starega frkolina, ki je z velikanskim navdušenjem kadil debelo cigaro.

Vsa otročena ga je vprašala:

— Hej, ti, kaj bi rekla tvoja mati, če bi vedela da kadiš?

— Hej, ti, kaj bi pa rekel tvoj mož, če bi vedel, da druge moške na cesti obgovorjaš?

Ameriški državni department noče dati Rusu Sokolnikovu dovoljenja, da bi prišel v Združene države.

Sokolnikov ni sfaliran ruski princ, niti grof ali baron. Sokolnikov je bil svoječasno finančni komisar ruske sovjetske vlade.

Če bi bil Sokolnikov ruski princ ali naj bi že vsaj malo smrdel po ruskem plemenitstvu, bi bil že zdavnaj v Združenih državah.

Le pomislite, kako bi si opomogla državna blagajna, če bi vsak butlegar plačal od vsake prodane galone le petindvajset centov davka.

Iz starokrajskih listov posnemam, da je v Sloveniji enindvajset tisoč kotlov za kuhanje žganja.

Starokrajsko časopisje se zgraža nad tem dejstvom, češ da bruha 21,000 žganjarskih kotlov vsako leto kadar dozori sadje, strup v naše ljudstvo, da 21,000 zmajev zastruplja malostevilni slovenski narod.

Slovenci v starem kraju so sploh jako nazadnjaški. Ameriški Slovenci jih bitamo v vseh ozihih. Posebno glede množine kotlov.

Kongresu, ki se je pred par dnevi odgodil za nedoločen čas, moramo biti za vse tisto hvaležni, češar ni storil. Za tisto, kar je storil, ne zasluži posebne hvaležnosti.

